

Fürdővárosi naplóm.

IV. töredék.

Irta: Nagy Emil.

Előző naplómban lelkesen megfestettem a karlsbadi reggelizések egész színes gyönyörűségét. Talán nagyon is *materialistának* látszom, hogy így tudok *rajongani karlsbadi módon való reggelizésért*. Pedig bizony igazán nem vagyok materialista. Ha az lennék, úgy — hogy egyebet ne említsek — legalább lenne miniszteri nyugdíjam. Nem hagytam volna el tulkorán a miniszteri állást, azt se várva be, hogy legalább nyugdíjat kapjak. És most mégis mindig azzal üldöznek, hogy az újságtudósításokban „*nyug. igazságügyminiszternek*” irnak. Miután se *nyugton lenni* nem tudok, se *nyugdíjat nem huzok*, hogyan lehessen nyugalmazott miniszter? Bezzeg szeretetreméltó utódaim: Pesthy Pál és Zsitvay Tibor okosabban osztották be az életüket. Ők *nyugdíjat* is huznak s amellet teljes lelki *nyugalommal* tudják vállalni a Gömbös-rezsim olyan dolgait is, amelyekkel jogászi lelkük belső berendezésénél fogva nem érthetnek egyet. *Nyugdíjat* is huzván, *nyugton* is maradván, ők a mai kor okos emberei, én pedig, ha mindenáron valaminő jelzővel kell feldiszitenem saját éneget, inkább vagyok nevezhető *buta idealistának*, mint *materialistának*.

De azért a karlsbadi módon való reggelizésért nagyon tudok lelkesedni, talán éppen azért, mert az, ahogy leírtam, át- meg átszövődik *lelki tartalommal* is, mert ilyenkor támadnak az emberben a legszebb érzések és gondolatok. Már pedig én *abban látom a földi ember életművészeti bölcsességét*, hogy *tartsa mindig helyes harmóniában a lelkiséget a fizikai léttel*. Sok tekintetben olyan utálatos manapság az élet s annyira rombadőltek fiatal korunk legszebb eszményei is s minduntalan annyi undok meglepetéssel szolgálnak a mai életkörülmények, lelki és anyagi kérdésekben egyaránt, hogy ilyen viszonyok között nagyszabású élettervi épületek képzeletbeli felépítése hiába való igyekvésnek látszik. Miután pedig minden embernek joga van boldogságra is törekedni, ezt helyes életművészettel legkönnyebben úgy érhetjük el, ha meg nem valósulható régi vágású, nagyszabású boldogság helyett, beírjuk az életörömök szépen és okosan egymás mellé rakott apró, kedves, színes kis mozaikjával, amit mindenki megtehet, szegény és gazdag egyaránt, ki-ki a saját lehetőségei szerint. Természetesen legyen mindenkinek komoly életcélja, élethivatása keretében s dolgozzék ezért teljes odaadással, mert mégis csak — igazán minden frázis nélkül legyen mondva — *a jól végzett munka az igazi alapja minden valódi megelégedettségnek*, de mindez más lapra tartozik. Én ezutta csakis azzal az idővel foglalkozom, amit nyaranta egészségünk ápolásának kell szentelnünk.

Természetes tehát, hogy amikor most a karlsbadi kúrát az Erzsébethíd tövében végzem, ugyancsak karlsbadi szokásoknak hódolok s ebben — mint már részletesen elmondottam — az a fő irányeszmé, hogy a reggeli végett *nagy lelki örömet nyújtó szép vidéken át messzire kell elszánni s nem szabad addig leülni a reggelizésig, ameddig az embert szép, nagy, boldog séta nyomán el nem fogja az őszinte és hamisítatlan farkaséhség*.

Szinte bámulok azon a most szerzett tapasztalatomon, amit azelőtt majdnem lehetetlennek tartottam, hogy ezt a reggelizési rendszert illetőleg a budai vidék aligha marad el Karlsbad mögött.

Ott van mingyárt a gyógyforrások felett a *Gellérthegy*, amelynek déli lejtőjét olyan gyönyörűvé tette a székesföldvárosi kertészet, hogy azon át felsétálni a hegyre igazán nagy élvezet s az a felséges kilátás, ami ott lépten-nyomon elének tárul, bizony-bizony csodás dolog s nagyon is tud versenyezni a karlsbadi környékkel. Ha valaki a déli lejtőn felmegy a hegyre s átkanyarodik például a gellérthegyi kioszkhoz, körülbelül akkorát járt, mint ha Karlsbadban felmegy a Hirschsprungra s az a nagyszabású kilátás, amely a felsétáló minden lépését kíséri, talán nagyszerűbb is az összes karlsbadi kilátásoknál. Persze igen nagy baj, hogy ott fenn éktelenkedik még most is az az istentelen formájú citadella, nemzeti elnyomattatásunk szomorú idejének gyászos politikai emléke. Kár, hogy otromba nagy terjedelménél fogva nem lehetett még egy eltüntetni, mint például a kicsiny Hentzi-szobrot. De talán még megérem, hogy elta- karodik onnan s pompás park kerül a helyére, kedves karlsbadi rendszerű reggeliző-helyekkel. Ha ez egyszer meglesz, akkor az a park ott fenn a hegyen, izléselesen felépített kertes vendéglőkkel, olyan remek kiegészítője lesz az Erzsébet-híd melletti gyógyforrásoknak, hogy az is huncfut, aki még azután is Karlsbadba megy, mert az egész világ seholye tud felmutatni olyan gyógykönyvet, mint amelyet produkálni fog akkor *Budapest fürdőváros*. Csak attól félek, hogy azt a pompás impozáns tetőt politikai nagyságaink lefoglalják majd sajátmaguk halála után való magánlakásul, *Pantheon* nevezete alatt, hogy onnan a nagyszerű magasból pótolják, haláluk után, azt a széles szemhatárt, amire életükben hiába törekedtek.

Akinek a Gellérthegy teteje tulközél van — s ezek közé tartozom én is — az végig sétál a hegy nyugoti, füves, szép lejtőjén át a Sashegyre s azon túl az Ördögórom-csárdához, vagy jobbra felkanyarodik a svábhgyei vendéglőkhöz. Ez már abergi, vagy leonhardi távolság. Nem tudom, van-e olyan élő magyar lény, akár Budapesten, akár a vidéken, aki még nem volt a *Sashegyen*? Könyörgöm neki saját érdekében, hogy mielőbb pótolja ezt a mulasztást. Kalapot kell emelni a főváros Sipőcz-rezsimje előtt azért, amivé varázsolták a Sashegyet! Valóságos miniatűr Svájc. A nagyszerű sziklák alatt, felett és mellett kedves szerpentin-utak kigyóznak, egyik a másik felett olyan költői módon, aminél szebbet főváros közelében lehetetlenség találni. A hegy két csúcsáról pedig olyan gyönyörű kilátás nyílik, hogy talán legpompásabb az összes budai kilátások között, kivéve talán a *Kissvábhegyet*, de lehet, hogy ennek az utóbbinak a javára elfogult vagyok, mert annak keleti oldalán nekem magamnak is van egy 5600 négyzetöles sziklás, vad parkom s így lehet, hogy a Kissvábhegyet, illetőleg csak a lokalpatriotizmus beszél belőlem. Karlsbadi emlékekkel telített lelkem ítélete szerint oda, a Sashegy tetejére illenek egy kedves, szép reggelizőhely s ha a gyógyforrások élvezője oda valóban felsétálna, akkor értené meg csak igazán az én naplómbeli rajongásomat a karlsbadi reggelizőhelyek irányában.

De ennél a pontnál mégis meg kell mondanom valamit, amin erősen megütököztem mostani sétáim során s ami szöges ellentétben áll „*Budapest fürdőváros*” fogalommal. Arra, de más mindenfelé is pompás utakat épített a főváros, de *teljesen mellőzték a szegélyfák ültetését*. Tökéletes utak, de rettenetesen prózaiak. Lehet, hogy az ut fenntartása szempontjából ez így praktikusabb, de hihetetlenül sivarak s minden szépség és költőség nélkül szükölködnek az új fővárosi utak mindenfelé az egész budai környéken. Halálos vétek ez s egész lélekkel hívom fel erre a körülményre Budapest fürdőváros vezetőségének a figyelmét. *Most már egészen bizonyos, hogy Budapestnek, mint fürdővárosnak, óriási jövője van s máris szép vonalakban bontakozik ki ez a nagyszerű jövő*. De ha ez így van, akkor azzal minden irányban számolni kell s nem szabad olyan utakat építeni Budán és környékén a szegélyfák teljes mel-

lőzésével, amik semmiképpen se illenek fürdőváros-hoz, hanem ilyen szempontból undokak, utálatosak s ha a járművek tekintetében kitűnőek is s legfeljebb Manchesterbe, a világ legunalmasabb városába illenének ezek az utak, de nem Budapest fürdőváros közelfekvő vidékére.

Amelyik kúrázó nem szeret hegyet mászni, az az Erzsébet-hídtól végig a pompás budai Dunaparton elsétálhat reggelizni a szigetre, amihez fogható szépséges hely valóban nincs Karlsbadban, vagy a közeljövőben gyönyörű széppé alakuló s már ma is szépen kibontakozó tabáni parkon át a Vérmező mellett elsétálhat a Hűvösvölgybe, felme- het a guggerhegyi kitűnően berendezett tejsarnok-vendéglőbe s ott azután olyan lelki élvezettel reggelizhet, aminek alig van párja, mert az a kilátás, ami onnan a terraszról elének tárul, szintén alig van az egész világon.

*

Szó, ami szó, én mostanában boldogan játszom karlsbadosít Budán olyan lelki és egészség- beli gyönyörűséggel, hogy szívből ajánlhatom másoknak is példának követését.

Van azután a Budapest fürdővárosi karlsbadszerű reggelizésnek még egy olyan sajátos módja, ami messze szárnyal Karlsbad fölé s ez abban áll, hogy miután a kúrázó megitta a kellő pohárszámú gyógyvizet, nem megy el járni, hanem e helyett elmegy vagy valamelyik uszodába, vagy a hullámfürdőbe, vagy a Dunába *uszni*, ami még kiadósabb és kellemesebb mozgás, mint a járás. Vagyis az ember a víz után nem megy a földön, hanem *uszik a vízben*, *uszik s napozik* annyi ideig, ameddig a földön járnia kellene az Erzsébet-hídtól a reggelizőhelyig s mikor elérkezett a reggelizés ideje, *ott a helyszínen fürdőruhában reggelizik ugyanilyen öltözékű kedves társaságban*. Ezt csinálja meg valaki Karlsbadban, ez a reggelizési mód azután végleg levágja, megsemmisíti Karlsbad összes kúrázó kincseit. De ehhez bizony cél- szerű, ha az ember nem iszik tulsokat a fiatalító Juventus-forrásból. Mert ha abból a forrásból nagyon sokat talál felhőrpinteni, úgy megéri, hogy ennél a reggeliző-metódusnál majd nemesak a fürdő hullámozik, hanem tulságosan *hullámozik* a férfikebel is, ami az orvosok állítása szerint nem fér össze a szolid, csendes, nyugodt karlsbadi kúrával.